De weg naar legalisering

Diepteonderzoek online kansspelen

Contents

1 Samenvatting 3

2 Introductie 5

3 Het speelveld van kansspelsites 9

4 Beweegredenen voor deelname 13

5 Legaal of illegaal aanbod? 17

6 Van illegaal naar legaal gebruik 24

7 Jongeren en ‘zuivere’ online kansspelen 36

8 Onderzoeksverantwoording 39

1
Samenvatting

Samenvatting

Hieronder enkele van de meest belangrijke bevindingen:

- Het speelveld aan 'zuivere' kansspelsites behelst zo'n 35 sites die redelijk tot vaak worden bezocht. Unibet.com en Pokerstars.eu springen er echter uit: ruim de helft van de ondervraagden bezocht één van deze sites het vaakst.
- Geld – of de mogelijkheid om geld te winnen - en plezier zijn de voornaamste beweegredenen om deel te nemen aan 'zuivere' online kansspelen. Het sociale aspect speelt niet of nauwelijks een rol. Het spelaanbod speelt de grootste rol bij de keuze voor een bepaald spel.
- Meer dan de helft van de deelnemers aan 'zuivere' online kansspelen is bekend met de regelgeving die in 2015 in werking treedt, meer dan de helft vindt de regelgeving een goede zaak.
- De nieuwe regelgeving leidt tot een lagere intentie om deel te nemen aan 'zuivere' online kansspelen.
- De voorkeur gaat uit naar het legale aanbod, wanneer de regelgeving in werking treedt. Er blijft echter een hardnekkige minderheid - zo'n 20% - die de kans (zeer) klein acht om naar het legale aanbod te switchen, ergo gewoonte en illegaal gedrag boven verandering boven legaal plaatst.
- Strafbaarheid schrikt illegaal gedrag af en bescherming tegen kansspelverslaving stimuleert legaal gebruik. Bescherming van gegevens, uitbetaling van speelwinsten en een eerlijk spelverloop ziet men als een vanzelfsprekendheid. Een tijdelijke spelersrekening , uitsluitend deelnemen met een op naam gesteld betaalinstrument, beperking tot sportweddenschappen en een speelprofiel kunnen op dit moment barrières zijn om voor het legale aanbod te kiezen.
- Zo'n 7% van de Nederlanders van 14 jaar en ouder heeft de afgelopen twaalf maanden een 'zuivere' online kansspelsite bezocht. Het gaat relatief vaak om mensen tussen de 20 en 44 jaar oud en relatief weinig om 55 plussers.
- Het aantal minderjarigen – in dit geval: tussen de 14 en 18 jaar oud – dat 'zuivere' online kansspelsites bezoekt, is naar alle waarschijnlijkheid vrij gering. Op basis van dit onderzoek gaat het om slechts 0,4% van de 14-, 15-, 16- en 17-jarigen, ofwel zo'n 3.000 personen in deze leeftijdscategorie.

2
Introductie

Uw context

Momenteel is het aanbieden van 'zuivere' online kansspelen* (websites waar men bijvoorbeeld online weddenschappen en poker kan spelen), in Nederland verboden.

Ondanks dit gegeven blijkt het deelnemen aan 'zuivere' online kansspelen tamelijk populair te zijn in Nederland. Om deze deelnemers veilig en verantwoord te kunnen laten deelnemen aan deze online 'zuivere' kansspelen, is onlangs door het kabinet besloten een deel van de markt te legaliseren. Aanbieders kunnen onder strikte voorwaarden vanaf 2015 een vergunning krijgen voor het online aanbieden van kansspelen aan Nederlandse spelers.

Eerder onderzoek van TNS NIPO toonde dat de bezoekers van en deelnemers aan online kansspelen niet erg onder de indruk leken te zijn van het feit dat men (momenteel nog) illegale activiteiten verrichtte. Circa de helft van de ondervraagde bezoekers van 'zuivere' online kansspelen bleek op de hoogte van het feit dat men illegale activiteiten verrichtte, 'heavy users' wat vaker dan incidentele spelers. De verwachte afname in gebruik is sterker als we in de verdere toekomst kijken – dus na legalisering. Met andere woorden: het heeft er de schijn van dat veel deelnemers aan online kansspelen hun gedrag eerder *op zichzelf* als iets onwenselijks zien, in plaats van iets onwenselijks omdat het bij wet verboden is.

Het eerdere onderzoek liet echter enkele vragen onbeantwoord. Zo konden we nog geen uitputtend overzicht van het speelveld aan 'zuivere' online kansspelen (of spelletjes- en spaarpuntensites) presenteren. Evenmin hadden we een beeld van het aandeel minderjarigen dat 'zuivere' kansspelsites bezocht.

Last, but not least: welke elementen zijn doorslaggevend bij de keuze voor bezoek van een kansspelsite – illegaal dan wel legaal? Kortom: leidt legalisering tot de gewenste marktregulering?

De vragen die derhalve centraal staan in dit onderzoek, zijn:

1. Wat is het **speelveld** aan 'zuivere' online kansspelen?
2. Wat zijn de **beweegredenen** om deel te nemen aan online zuivere kansspelen, en hoe bepaalt men de keuze voor een aanbieder?
3. Hoe denken deelnemers aan 'zuivere' online kansspelen over de **nieuwe regeling**? Wat is het effect op hun keuze voor deelname aan 'zuivere' online kansspelen en hun **keuze** voor legaal of illegaal aanbod?
4. Hoe komen mensen tot hun keuze voor legaal dan wel illegaal aanbod, zodra men die keuze krijgt? Welke aspecten hebben hier veel **impact** op?
5. Hoeveel **minderjarigen** nemen er nu online deel aan kansspelen?

* *'Zuiver' online kansspel: een definitie hiervan vindt u op pagina 8*

Opzet

Over wie gaat dit rapport?

In dit onderzoek zijn mensen ondervraagd die aangaven *minimaal een paar keer per jaar* deel te nemen aan 'zuivere' online kansspelen. Mensen die bij nader inzien aangaven 'zelden of nooit' deze sites te bezoeken, zijn uitgesloten van verdere deelname. We spreken in dit rapport dan ook steeds over **deelnemers aan 'zuivere' online kansspelen**. Een kanttekening is dat deze steekproef niet is herwogen aan de hand van representatieve cijfers - er zijn immers geen demografische cijfers bekend van deze - specifieke - groep.

Wat is er gemeten?

In dit onderzoek is gevraagd naar **meningen**, naar inschattingen over **gedragingen** in het verleden en naar **gedragsintenties** in de toekomst. Wanneer er gesproken wordt over een mogelijke verandering in toekomstig gedrag, betreft dit dus de intentie.

Wanneer heeft de meting plaatsgevonden?

Het onderzoek heeft plaatsgevonden VOOR de Tweede Kamer de nieuwe regelgeving omtrent online 'zuivere' kansspelen heeft aangenomen. Er is dan ook gevraagd naar de regelgeving die '**naar verwachting**' in zou gaan vanaf 2015.

Hoe is dit onderzoek opgezet?

De volgende stappen zijn achtereenvolgens genomen:

- Via **Clicks**, een softwaretool die circa 12.000 respondenten uit TNS NIPObase op hun pc hebben geïnstalleerd, is nagegaan welke 'zuivere' kansspelsites (en spelletjessites) het vaakst worden bezocht;
- Via een '**screening**' van TNS NIPObase is per huishouden gevraagd welke mensen van 14 jaar en ouder in de afgelopen 12 maanden een 'zuivere' kansspelsite hebben bezocht;
- Tenslotte is – op basis van deze screening - een steekproef getrokken onder bezoekers van deze 'zuivere' kansspelsites (14 jaar en ouder). Deze mensen is vervolgens een online vervolgvragenlijst voorgelegd. Het merendeel van dit rapport is gebaseerd op dit gedeelte van het onderzoek, en wordt om deze reden het **hoofdonderzoek** genoemd.

Leeswijzer

In dit rapport worden de vijf onderzoeksvragen zoals geschetst op pagina 6 als leidraad gebruikt en staat in elk hoofdstuk één vraag centraal. Elk hoofdstuk begint met de belangrijkste inzichten, waarna deze aan de hand van de data worden uitgewerkt en onderbouwd.

Voor u begint met het lezen van het rapport, is het belangrijk te weten wat er precies bedoeld wordt met 'zuivere' online kansspelen en 'zuivere kansspelsites', zie kader hiernaast.

In het rapport wordt ook regelmatig gesproken over de 'nieuwe regelgeving'. Hiermee wordt de regelgeving bedoeld die vanaf 2015 van kracht gaat aangaande het verstrekken van vergunningen om kansspelsites legaal aan te bieden.

Wat zijn 'zuivere' online kansspelen?

In het onderzoek ligt de focus op 'zuivere' online kansspelen – en niet op spelletjes- en spaarpuntensites. De definitie die in dit onderzoek aangaande 'zuivere' online kansspelen is aangehouden (en tevens is voorgelegd aan de respondenten), luidt:

Sites waar men (bijvoorbeeld) weddenschappen (zoals op sportwedstrijden) kan afsluiten, online casinospelen kan spelen of online kan pokeren.

Op 'zuivere' kansspelwebsites wordt, in tegenstelling tot op spelletjessites en spaarpuntsites, met 'echt' geld gespeeld, en er kan ook geld gewonnen worden.

Wat wij NIET verstaan onder 'zuivere' kansspelen, is:
- internetsites of apps waar men vrijblijvend spelletjes kan spelen (zoals spelletje.nl, hyves.nl).
- websites waar je spaarpunten kunt verzamelen (zoals moneymiljonair.nl, jiggy.nl)
- internetsites van loterijen zoals de Staatsloterij, Postcodeloterij, Vriendenloterij, Bankgiroloterij en Lotto

3
Het speelveld van kansspelsites

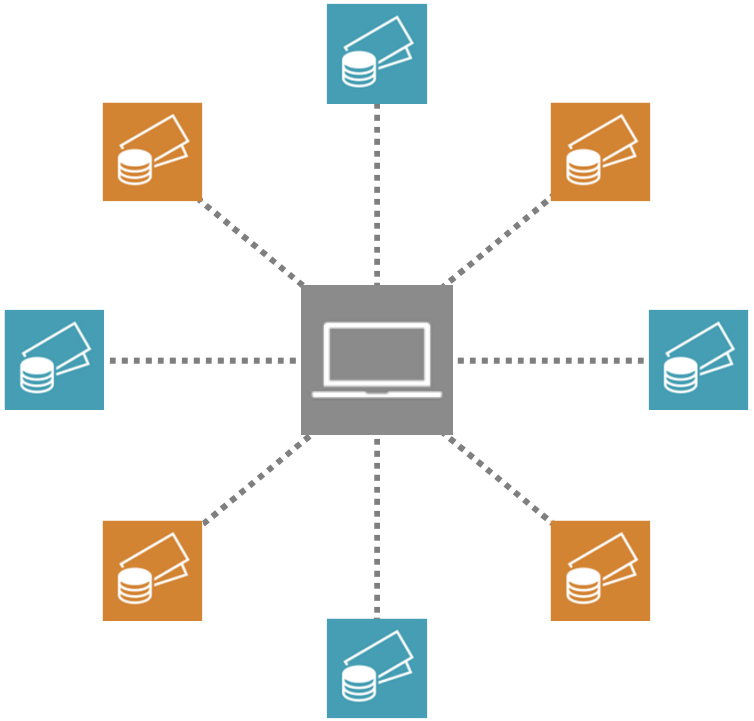

Het speelveld van kansspelsites

Wat is het speelveld aan 'zuivere' online kansspelen?

Eén van de doelen van het huidige onderzoek is een zo volledig mogelijk speelveld in kaart te brengen van 'zuivere' online kansspelen. Een eerste inventarisatie is gemaakt met behulp van een online analyse naar gebruik van 'zuivere' online kansspelen (via softwaretool Clicks). Op basis van deze analyse is een lijst samengesteld van 25 'zuivere' online kansspelen, welke is voorgelegd aan de respondenten in het hoofdonderzoek. De respondenten hadden hierbij tevens de mogelijkheid een 'anders, namelijk' in te vullen, om zodoende eventuele hiaten in het lijstje voorgelegde sites op te vangen.

De belangrijkste bevindingen zijn:

1. Uit het hoofdonderzoek is een speelveld van in totaal 35 – de 25 voorgelegde, plus enkele 'nieuw' gevonden - 'zuivere' kansspelsites ontstaan.
2. De 'zuivere' kansspelsites Unibet.com en Pokerstars.eu zijn veruit de populairste.

Een speelveld van 35 ‘zuivere’ kansspelsites

Op de vraag welke ‘zuivere’ kansspelsites men de afgelopen twaalf maanden heeft bezocht, is een speelveld ontstaan van in totaal 35 sites. Dit zijn sites die minimaal drie keer zijn genoemd door de 597 respondenten uit het hoofdonderzoek die deze vraag hebben beantwoord. Naast deze 35 ‘zuivere’ kansspelsites werden ook sites genoemd die niet aansloten op de definitie van ‘zuivere’ online kansspelen, of minder dan drie keer genoemd zijn (hieronder weergegeven als ‘diversen’).

Welke van de volgende ‘zuivere’ kansspelsites heeft u de afgelopen twaalf maanden bezocht? (meerdere antwoorden mogelijk) (%)

* Toto.nl is in het bezit van een landbased vergunning en mag e-commerce activiteiten uitvoeren. Met de komst van KOA vervalt deze mogelijkheid en zal Toto.nl een KOA vergunning aan moeten vragen.

Basis: n = 597

Unibet.com en Pokerstars.eu veruit de populairste zuivere kansspelsites

Er is sprake van een **duidelijke top twee** van 'zuivere' kansspelsites: **Unibet.com** en **Pokerstars.eu** zijn zeer populaire zuivere kansspelsites; 43% van de online ondervraagden geeft aan de afgelopen twaalf maanden Unibet.com te hebben bezocht en 33% geeft zelfs aan deze site het vaakst te bezoeken van alle zuivere kansspelsites. Pokerstars.eu is door 28% bezocht en door 22% het vaakst bezocht.

Kortom: meer dan de helft – 55% - van de respondenten bezocht ofwel Unibet, ofwel Pokerstars het vaakst.

Welke 'zuivere' kansspelsite heeft u in de afgelopen twaalf maanden het vaakst bezocht? (%)

Welke van de volgende 'zuivere' kansspelsites heeft u de afgelopen twaalf maanden bezocht? (%)

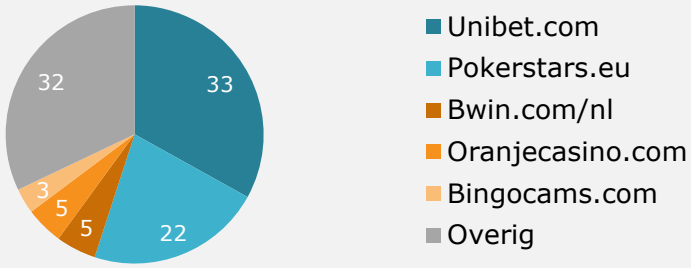

Basis: n = 597

4

Beweegredenen voor deelname

Beweegredenen voor deelname

Wat zijn de beweegredenen om deel te nemen aan 'zuivere' online kansspelen en hoe bepaalt men de keuze voor een aanbieder?

In het onderzoek is gekeken naar welke elementen deelnemers aan 'zuivere' online kansspelen zelf aangeven als motivatie om deel te nemen aan dergelijke spellen. Daarnaast is gevraagd welke elementen voor hen belangrijk zijn bij de keuze voor een spelaanbieder.

De belangrijkste bevindingen zijn:

1. **Geld** is een belangrijke motivator, zowel voor deelname aan 'zuivere' online kansspelen an sich, als de keuze voor een spelaanbieder.

2. Ook het **plezier** dat deelname oplevert is een belangrijke motivator.

3. Daarentegen lijkt het **sociale aspect** nauwelijks een driver te zijn om deel te nemen aan 'zuivere' online kansspelen.

Men speelt ‘zuivere’ online kansspelen om geld en plezier

De meest genoemde reden om deel te nemen aan ‘zuivere’ online kansspelen, is het **winnen van geld** (70%). 36% van de respondenten noemt ‘om geld te winnen’ zelfs als belangrijkste reden. Dit aspect wordt echter wel significant minder vaak genoemd door 65 plussers (53%); onder deze groep scoort ‘ontspanning’ het hoogst (68%). Het **plezier** dat deelname aan ‘zuivere’ online kansspelen oplevert, wordt ook door een groot deel genoemd: zes op de tien (61%) geven dit aan als reden en ongeveer een kwart (24%) geeft dit aan als de belangrijkste reden. Onder de 25 – 34 jarigen wordt dit aspect door 71% genoemd (en door 31% als belangrijkste aspect). Tussen mannen en vrouwen zijn geen significante verschillen.

Het **sociale aspect** van ‘zuivere’ online kansspelen wordt minder vaak genoemd als reden voor deelname. 17% noemt ‘omdat mijn vrienden ook deelnemen’ als mogelijke reden, maar slechts 3% geeft aan dat dit de belangrijkste reden is. ‘Om nieuwe mensen te ontmoeten’ wordt door 10% genoemd, maar door slechts 1% betiteld als belangrijkste reden. Vrouwen noemen de sociale aspecten iets vaker dan mannen, maar dit verschil is niet significant.

Om welke reden(en) neemt u online deel aan 'zuivere' kansspelen? (meerdere antwoorden mogelijk) (%)

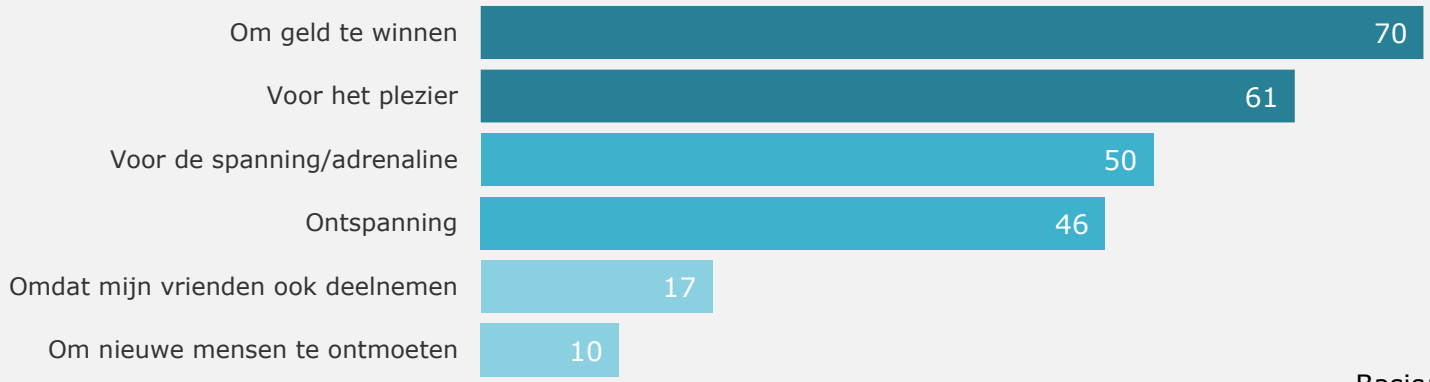

Basis: n = 597

Belangrijk aan een ‘zuivere’ kansspelsite is het spelaanbod en de winkans. Het sociale aspect is minder belangrijk.

Meer dan de helft van de deelnemers aan ‘zuivere’ online kansspelen geeft aan het **spelaanbod** belangrijk te vinden in hun keuze voor een kansspelaanbieder. Echter, als allerbelangrijkste aspect wordt **het uitkeringspercentage/ de winkans** het vaakst genoemd (21%; spelaanbod wordt door 19% betiteld als aller belangrijkste). Net als bij de motieven om deel te nemen aan ‘zuivere’ online kansspelen, blijkt ook hier uit dat **‘geld’** een belangrijke motivatie is voor deelnemers aan ’zuivere’ online kansspelen.

Het **sociale aspect** (de ‘mogelijkheid om in contact te komen met andere spelers’ wordt ook bij deze vraag niet vaak genoemd (11%, slechts 1 persoon noemde dit als belangrijkste aspect). Wel wordt de ‘mogelijkheid om tegen andere deelnemers te spelen’ vaak genoemd, maar in dit geval is het niet duidelijk of hier een sociaal motief of een praktisch motief achter zit (de meeste ‘zuivere’ online kansspelen worden met meerdere personen gespeeld).

U geeft aan <spelaanbieder> het vaakst te hebben bezocht. Welke aspecten zijn voor u belangrijk bij uw keuze voor deze specifieke kansspelaanbieder? (%)

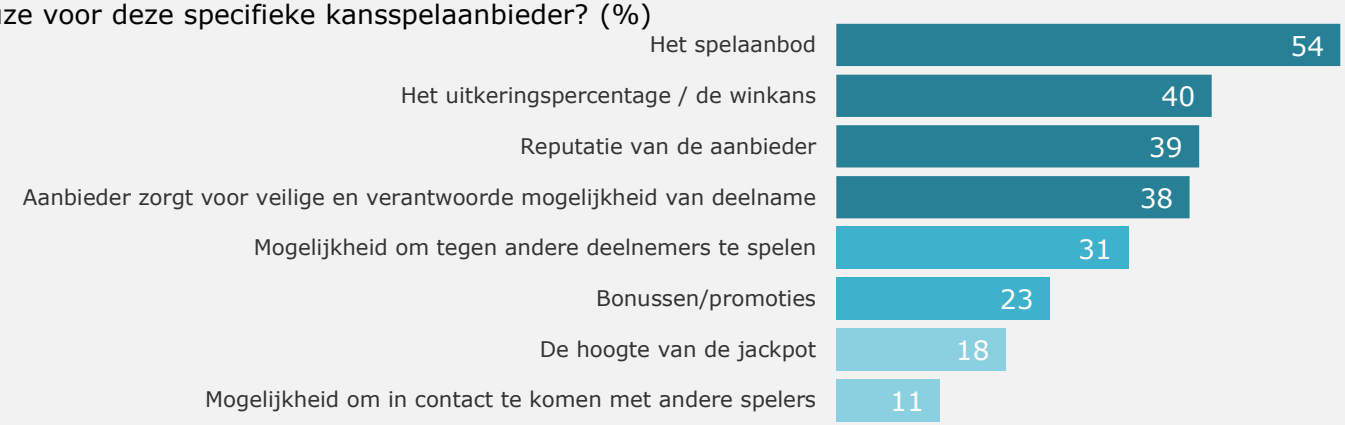

Basis: n = 597

Top 8
belangrijkste aspect

3. (19%)
1. (21%)
4. (18%)
5. (11%)
2. (20%)
6. (5%)
7. (3%)
8. (0%)

5
Legaal of illegaal aanbod?

Van illegaal naar legaal aanbod

Hoe denken deelnemers aan 'zuivere' online kansspelen over de nieuwe regeling? Wat is het effect in hun keuze voor deelname aan 'zuivere' online kansspelen en hun keuze voor legaal of illegaal aanbod?

In het onderzoek is gevraagd naar de bekendheid van de nieuwe regelgeving en het mogelijke effect van de regelgeving op de intentie tot deelname aan 'zuivere' online kansspelen en de voorkeur voor het legale dan wel illegale aanbod.

De belangrijkste bevindingen zijn:

1. Meer dan de helft van de deelnemers aan 'zuivere' online kansspelen is bekend met de regelgeving die (naar verwachting) in 2015 van start zal gaan.
2. De nieuwe regelgeving leidt tot een lagere intentie van speelactiviteit aan 'zuivere' online kansspelen vanaf 2015.
3. En meer dan de helft vindt deze regelgeving een goede zaak.
4. De voorkeur gaat uit naar het legale aanbod wanneer de regelgeving in gang zal gaan.

Meer dan de helft is bekend met de nieuwe regelgeving

59% was naar eigen zeggen al voor deelname aan de vragenlijst bekend met de regelgeving die per 2015 in werking treedt aangaande 'zuivere' online kansspelen. Met name de spelers die meerdere keren per week of zelfs dagelijks spelen zijn bekend met de regeling, zoals in onderstaande grafiek te zien is.

Was u, voordat u deze tekst las, al op de hoogte van de nieuwe regelgeving die naar verwachting in 2015 wordt ingevoerd omtrent 'zuivere' online kansspelen? (%)

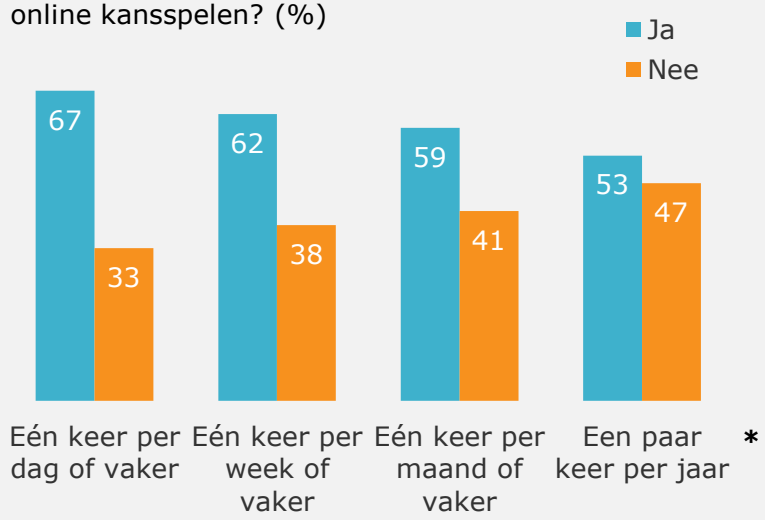

* Met een uitsplitsing op de vraag: Hoe vaak bent u de afgelopen twaalf maanden gemiddeld op internetsites geweest, of heeft u een mobiele app gebruikt waar men kan meedoen aan 'zuivere' kansspelen? We vragen u een schatting te maken.

Basis: n = 597

De regeling is als volgt aan de respondenten gepresenteerd:

'Het zal naar verwachting in 2015 onder duidelijke voorwaarden mogelijk zijn om legaal online aan kansspelen deel te nemen. Die voorwaarden gaan dan om zaken als het aanleveren van een kopie van uw paspoort en het aanvankelijk beginnen met een tijdelijke status als speler, die pas na enige tijd naar 'vaste' speler wordt omgezet. Alleen aanbieders van kansspelen die aan de eisen voldoen zullen tegen die tijd legaal kansspelen kunnen aanbieden. Degene die niet aan de eisen voldoen krijgen hiervoor geen vergunning'

Regelgeving leidt mogelijk tot lagere deelname aan ‘zuivere’ kansspelen

De deelnemers aan ‘zuivere’ online kansspelen die nog niet bekend waren met de nieuwe regelgeving geven aan de intentie te hebben om hun speelgedrag aan te passen nu zij op de hoogte zijn gesteld. Op de vraag hoe vaak zij van plan zijn om in 2015 deel te nemen aan ‘zuivere’ online kansspelen, geeft 14% aan dit zelden/nooit te gaan doen.

Na de bekendmaking van de regelgeving geeft 21% dit aan (en 15% weet het nog niet). De toename van ‘zelden/ nooit spelers’ na toevoeging van de informatie is statistisch significant.

VOOR | Hoe vaak bent u van plan om in 2015 online deel te nemen aan een 'zuiver' kansspel ? (*percentages van deelnemers die nog niet bekend waren met de nieuwe regelgeving*) (%)

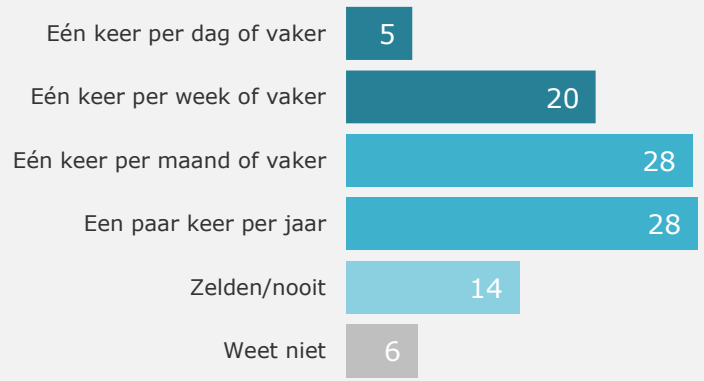

NA | Nu u over deze regelgeving heeft gehoord: hoe vaak bent u van plan om in 2015 online deel te nemen aan 'zuivere' kansspelen? (%)

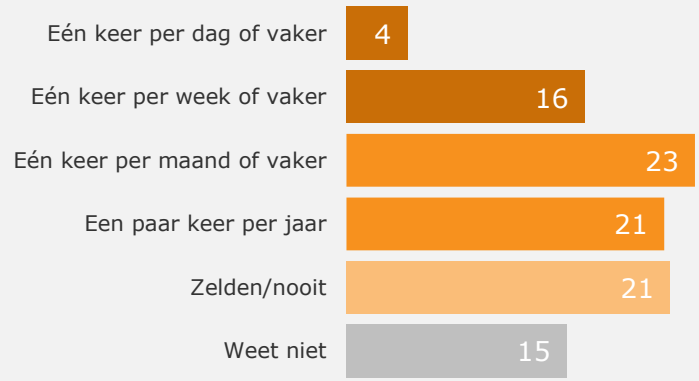

Basis: n = 247 (gebaseerd op mensen die nog niet bekend waren met de nieuwe regelgeving)

Meer dan de helft vindt de nieuwe regelgeving een goede zaak

Een meerderheid (58%) vindt de nieuwe regelgeving een goede zaak. Redenen die zij onder andere geven waarom zij dit vinden, hebben betrekking op gewenst toezicht en controle op onder andere gokverslavingen en mogelijke dubieuze en criminele activiteiten. De 8% die tegen is, geeft onder andere aan de regelgeving betuttelend te vinden. Daarnaast geeft één respondent aan de maatregel waarbij een kopie ID-bewijs opgestuurd moet worden fraudegevoelig te vinden.

Kunt u aangeven wat u van deze ontwikkeling vindt (het legaal deelnemen aan 'zuivere' online kansspelen onder duidelijke voorwaarden)? (%)

Basis: n = 597

EEN SLECHTE ZAAK | U heeft aangegeven dat u de ontwikkeling slechte zaak vindt. Kunt u dit toelichten? (open vraag) (%)

"De overheid moet zich niet bemoeien met de manier waarop ik mijn geld besteed. ik behoef geen betuttelende regelgeving om mij zogenaamd te beschermen."

"Een kopie van het legitimatie bewijs lijkt me heel gevaarlijk, want daar kan misbruik van worden gemaakt.."

Basis: n = 44

EEN GOEDE ZAAK | U heeft aangegeven dat u de ontwikkeling een goede zaak vindt. Kunt u dit toelichten? (open vraag) (%)

"Dubieuze online casino's zullen dan makkelijker gemeden kunnen worden."

"In deze branche moet een goed toezicht zijn om ook problemen bij spelers op te kunnen sporen. gokverslaving is een serieus gevaar."

"Tegengaan van criminele activiteiten, het in het licht brengen van gokken geeft een open en transparante markt."

Basis: n = 347

Gebruik illegaal of legaal aanbod?

De nieuwe regelgeving heeft verschillende consequenties voor deelnemers aan ‘zuivere’ online kansspelen. Terwijl deelnemers op dit moment alleen de optie hebben om aan illegale ‘zuivere’ kansspelsites deel te nemen, zullen zij in 2015 ook de optie hebben om voor het legale aanbod te kiezen. Om te toetsen wat het effect van de nieuwe regelgeving is op de keuze voor legaal dan wel illegaal aanbod van ‘zuivere’ online kansspelen, zijn de verschillende voor- en nadelen van het gebruik van legale en illegale zuivere kansspelsites gepresenteerd aan de respondenten. Om volgorde-effect te voorkomen, werd aan de helft van de respondenten eerst de consequenties voor legaal gebruik gepresenteerd en vervolgens die voor illegaal gebruik, en werd aan de andere helft het andersom gepresenteerd.

Zoals al aangegeven, zal naar verwachting in 2015 een onderscheid worden gemaakt tussen legale en illegale 'zuivere' kansspelsites.

Deelname aan illegale 'zuivere' kansspelsites betekent onder andere:
- geen bescherming van de spelers (zoals bescherming tegen oneerlijke spelverloop, kansspelverslaving, uitkering van speelwinsten).
- minder verplichte gegevens registreren (zoals het opsturen van een kopie identiteitsbewijs).
- speelwinsten worden direct bij de eerste deelname uitgekeerd.
- de speler is zelf belastingplichtig.

Deelname aan legale ‘zuivere’ kansspelsites betekent onder andere:
- een betere bescherming van de spelers (zoals bescherming tegen oneerlijk spelverloop, kansspelverslaving, uitkering van speelwinsten).
- het verplicht opsturen van een kopie van een identiteitsbewijs en betaling van een op naam gestelde bank- of betaalrekening alvorens deel te mogen nemen.
- het spelen met een tijdelijke spelersrekening (waarmee speelwinsten nog niet kunnen worden uitgekeerd en waarvoor een stortingslimiet geldt) totdat de identiteit is geverifieerd met behulp van de kopie van het identiteitsbewijs.
- deelname aan weddenschappen op sport zijn toegestaan, maar deelname aan weddenschappen op 'andere' zaken (zoals de naam van de eerste Britse prins) niet.
- belasting wordt automatisch ingehouden op de speelwinsten.

Legaal aanbod meer in trek dan illegaal aanbod

Na het lezen van de verschillende consequenties van de nieuwe regelgeving, gaf een meerderheid (58%) aan de intentie te hebben om voornamelijk gebruik te maken van het legale aanbod. Wanneer hen de situatie wordt voorgelegd waarbij de aanbieder waar de respondent het meest gebruik van maakt illegaal blijft in 2015, terwijl een vergelijkbaar alternatief wel legaal is, acht nog steeds bijna de helft (47%) de kans (zeer) groot dat hij/zij voor de legale optie kiest.

Desalniettemin blijkt dat toch 20% de kans (zeer) klein acht dat hij/zij voor de legale optie kiest. Kortom: er blijft een hardnekkige minderheid die gewoonte en illegaliteit boven verandering en legaliteit plaatst.

Nu u dit heeft gelezen, kunt u aangeven wat voor gevolgen deze ontwikkeling op uw persoonlijke kansspelgedrag zal hebben? (%)

U gaf aan dat u het vaakst <naam kansspelsite> bezoekt. Stel dat deze site de regulering illegaal blijft, maar dat een vergelijkbare kansspelsite wel legaal is: hoe groot acht u de kans dat u voor deze legale optie kiest? (%)

Basis: n = 597

6
Van illegaal naar legaal gebruik

Van illegaal naar legaal gebruik

Hoe zorgt u ervoor dat na de invoering van de nieuwe regelgeving in 2015 de burgers ook daadwerkelijk vaker zullen kiezen voor het legale aanbod van 'zuivere' kansspelsites?

Om hier antwoord op te krijgen, is gekeken in hoeverre verschillende aspecten van 'zuivere' online kansspelen en kenmerken van de nieuwe regelgeving bepalend zijn voor de keuze voor legale 'zuivere' online kansspelen.

De belangrijkste bevindingen zijn:

1. Strafbaarheid schrikt illegaal gebruik af en bescherming tegen kansspelverslaving stimuleert legaal gebruik.
2. Bescherming van gegevens, uitbetaling van speelwinsten en eerlijk spelverloop ziet men als een vanzelfsprekendheid.
3. Een tijdelijke spelersrekening, uitsluitend deelnemen met een op naam gesteld betaalinstrument, beperking tot sportweddenschappen en een speelprofiel kunnen op dit moment barrières zijn om voor het legale aanbod te kiezen.

Van regelgeving naar optimale communicatie

Op deze as zijn 11 stellingen /aspecten geplaatst. Hoe hoger de stelling op de as, hoe vaker men het eens is met deze stelling. De 11 stellingen treft u in de bijlage en worden in de hier opvolgende slides behandeld

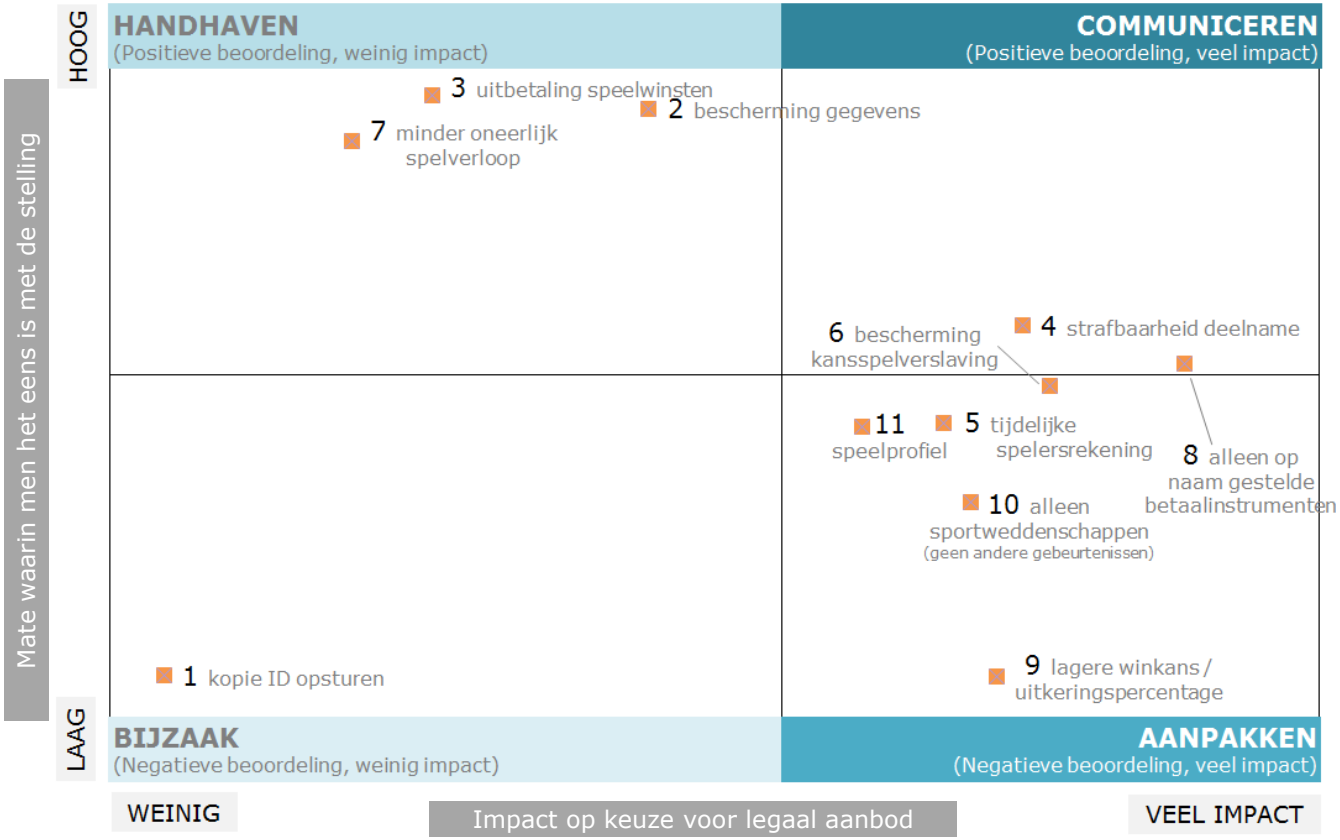

Op deze as staat weergegeven hoeveel impact de 11 aspecten hebben op het overwegen van het legale aanbod (Er is gebruik gemaakt van een SIM-analyse (Strategic Improvement Matrix) - een correlatieanalyse waarbij vraag 13 de afhankelijke variabele was, en de aspecten in de matrix de onafhankelijke variabelen (Vraag 13: Nu u dit heeft gelezen, kunt u aangeven wat voor gevolgen deze ontwikkeling op uw persoonlijke kansspelgedrag zal hebben? | Deze vraag is gesteld nadat de nieuwe regelgeving gepresenteerd is aan de respondent)
Hoe verder een stelling rechts op de as scoort, hoe meer impact het heeft op de keuze voor het legale aanbod.
De correlaties vindt u in de bijlage.

Handhaven, communiceren, aanpakken of bijzaak?

Op basis van de matrix zijn vier categorieën samengesteld: handhaven, communiceren, aanpakken en bijzaak. Deze termen kunnen gezien worden als een advies aangaande de communicatie over de nieuwe regelgeving naar deelnemers van online 'zuivere' kansspelen. Een belangrijke kanttekening is dat deze adviezen los staan van wat er vanuit praktisch of juridisch oogpunt gecommuniceerd dient te worden.

HANDHAVEN

Wanneer een aspect valt in het vak 'Handhaven' betekent dit dat men het wel in hoge mate eens is met de stelling, maar dat het weinig impact heeft op intentie voor de keuze voor het legale aanbod van 'zuivere' kansspelen. Hierbij is het gunstig om de mate waarin men het eens is met de stelling te handhaven, maar dit zal geen impact hebben op de intentie om te kiezen voor legaal dan wel illegaal aanbod.

COMMUNICEREN

Wanneer een aspect valt in het vak 'Communiceren' betekent dit dat men het in hoge mate eens is met de stelling en dat de stelling een hoge impact heeft op intentie voor de keuze voor het legale aanbod van 'zuivere' kansspelen. Hierbij is het advies om de mate waarin men het eens is met de stelling te handhaven, zodat men sneller zal neigen naar het legale aanbod.

BIJZAAK

Wanneer een aspect valt in het vak 'Bijzaak' betekent dit dat men het relatief vaker oneens is met de stelling en dat de stelling weinig impact heeft op intentie voor de keuze voor het legale aanbod van 'zuivere' kansspelen. Het investeren in dit punt zal wellicht ertoe leiden dat men het vaker eens is met de stelling, maar dit zal relatief weinig impact hebben op de keuze voor het legale aanbod.

AANPAKKEN

Wanneer een aspect valt in het vak 'Aanpakken' betekent dit dat men het relatief vaker oneens is met de stelling, maar dat de stelling wel een hoge impact heeft op intentie voor de keuze voor het legale aanbod van 'zuivere' kansspelen. In dit geval is het advies om ervoor te zorgen dat de mate waarin men het eens is met de stelling gaat stijgen, want het kan hen anders weerhouden van het legale aanbod gebruik te maken.

Consequenties voor de spelersrekening en het uitkeringspercentage / de winkans kunnen mogelijke barrières zijn om voor legale aanbod te kiezen.

AANPAKKEN

Zoals al eerder vermeld, is 'geld' een zeer belangrijke motivator om deel te nemen aan 'zuivere' online kansspelen en eveneens bij de keuze voor een spelaanbieder. De mogelijke consequenties van de nieuwe regelgeving op het geldaspect (lagere uitkeringspercentage/winkans en tijdelijke spelersrekening) blijken dan ook door deelnemers aan 'zuivere' online kansspelen relatief laag gewaardeerd te worden. Zij zijn het met name relatief vaak oneens met de stelling 'Ik vind het geen probleem als **het uitkeringspercentage/ de winkans lager** is als dit betekent dat ik daardoor deel kan nemen aan een legaal online kansspel.' (38% is het in zeker mate oneens met deze stelling).

Gezien de hoge impact van deze stellingen op de intentie om gebruik te maken van legaal dan wel illegaal aanbod, is het belangrijk dat deelnemers aan 'zuivere' online kansspelen deze consequenties minder als een barrière gaan zien, bijvoorbeeld door argumenten aan te dragen of door meer uitleg te geven over de maatregel.

In hoeverre bent u het eens of oneens met de volgende stelling? (%)

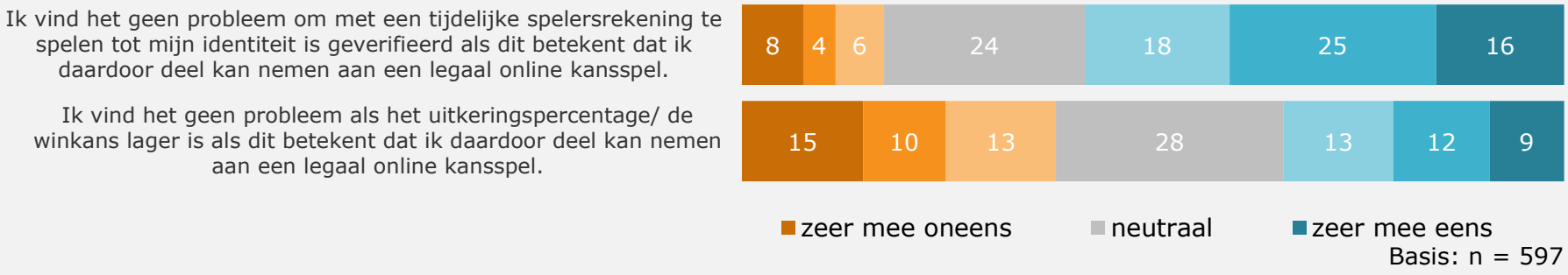

Basis: n = 597

Beperking tot sportweddenschappen en het verplicht invullen van een speelprofiel kunnen mogelijke barrières zijn om voor legaal aanbod te kiezen.

AANPAKKEN

Daarnaast vindt 22% van de deelnemers aan 'zuivere' online kansspelen het ook een probleem wanneer zij niet deel mogen nemen aan niet-sport gerelateerde **weddenschappen** (weddenschappen op ander type gebeurtenissen). Aangezien deze maatregel wel impact heeft op de intentie om te kiezen voor het legale aanbod, is de uitdaging om de deelnemers aan 'zuivere' online kansspelen ervan te overtuigen dat het een juiste maatregel is, door bijvoorbeeld argumenten aan te dragen waarom deze maatregel van belang is.

Bovendien geeft 19% van de deelnemers aan 'zuivere' online kansspelen aan geen voorstander te zijn van het **speelprofiel** (waarbij men de eigen grenzen aan kan geven van het speelgedrag). Ook in het geval van deze maatregel is het raadzaam de voordelen van het speelprofiel te benadrukken (bijvoorbeeld dat het gokverslavingen kan voorkomen), aangezien deze maatregel relatief veel impact heeft op de keuze voor het legale aanbod.

In hoeverre bent u het eens of oneens met de volgende stelling? (%)

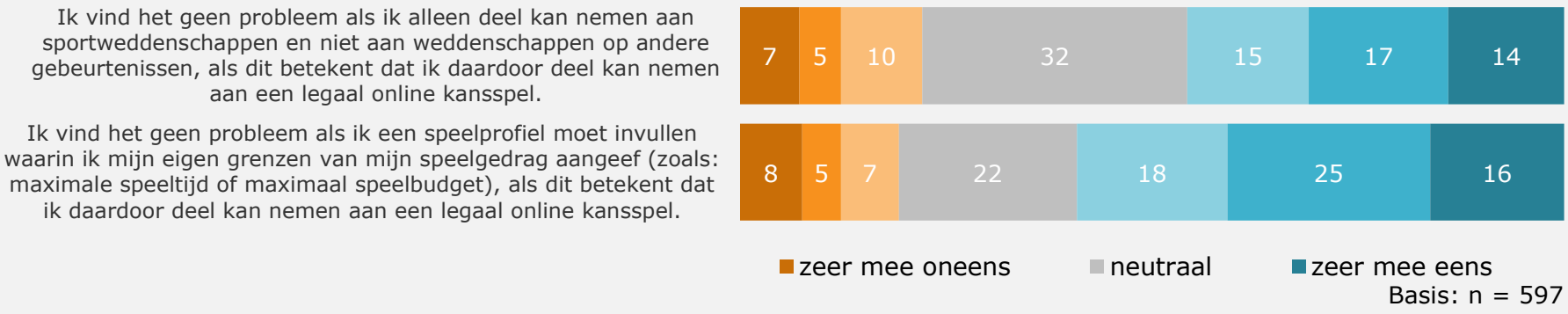

Basis: n = 597

Strafbaarheid schrikt illegaal gebruik af en bescherming tegen kansspelverslaving stimuleert legaal gebruik.

COMMUNICEREN

Bijna twee derde (64%) is het in zekere mate eens met de stelling 'Ik vind het een probleem wanneer mijn online deelname aan een kansspel **strafbaar** blijkt te zijn.'. Ook blijkt deze stelling hoog te correleren met de intentie om gebruik te maken van legale 'zuivere' kansspelsites. Om deze reden is het onder 'zuivere' online kansspelers één van de belangrijkste triggers om gebruik te maken van het legale aanbod en lijkt het een afschrikeffect te hebben om gebruik te maken van het illegale aanbod.

Ook heeft de stelling 'Ik vind het belangrijk dat ik bij online deelname aan een kansspel **beter beschermd** word tegen kansspelverslaving' een redelijk grote impact op de keuze voor het legale aanbod.

In hoeverre bent u het eens of oneens met de volgende stelling? (%)

Basis: n = 597

Men ziet het uitsluitend deelnemen met een op naam gesteld betaalinstrument niet als barrière

COMMUNICEREN

Bijna twee derde (62%) is het in zekere mate eens met de stelling 'Ik vind het geen probleem om alleen van **op naam gestelde betaalinstrumenten** gebruik te maken als dit betekent dat ik daardoor deel kan nemen aan een legaal online kansspel.'. Slechts 11% is het hiermee oneens.

Deelnemers aan 'zuivere' online kansspelen die aangeven de intentie te hebben om gebruik te gaan maken van het legale aanbod, geven ook vaker aan het geen probleem te vinden om met een op naam gesteld betaalinstrument te spelen. De verwachting zou kunnen zijn dat deze maatregel een belemmering is voor deelnemers aan 'zuivere' online kansspelen, maar hieruit blijkt deze maatregel juist een positief effect te hebben op de keuze voor het legale aanbod. In dit onderzoek is niet ingegaan op de mogelijke motieven waarom men deze maatregel zo positief beoordeelt en waarom deze positief samenhangt met de intentie voor het speelgedrag. Mogelijke redenen zouden kunnen zijn dat de speler zich met deze maatregel beter beschermd voelt (zie ook argumenten op pagina 21)

In hoeverre bent u het eens of oneens met de volgende stelling? (%)

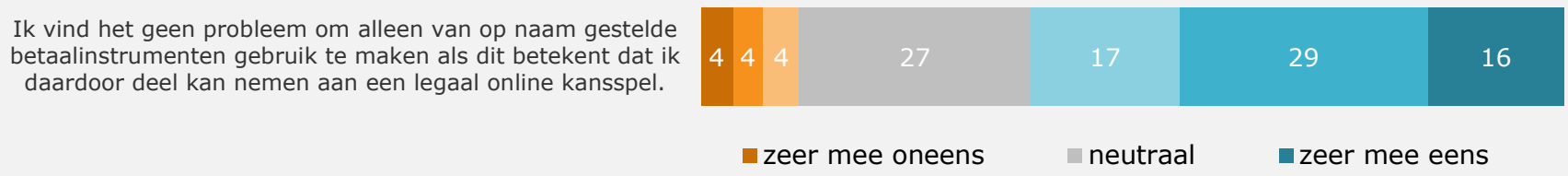

Basis: n = 597

Bescherming van gegevens, uitbetaling van speelwinsten en eerlijk spelverloop ziet men als vanzelfsprekendheid

HANDHAVEN

Het overgrote deel van de deelnemers aan 'zuivere' online kansspelen hecht waarde aan bescherming van gegevens, uitbetaling van speelwinsten en eerlijk speelverloop. Echter, ondanks deze hoge score, blijken deze punten **weinig impact** te hebben op de voorkeur voor legaal aanbod (de samenhang/correlatie tussen intentie en deze drie aspecten blijkt relatief lager te zijn dan andere gemeten aspecten). Deze aspecten noemen we dan ook wel hygiënefactoren; factoren die wel als voorwaarde dienen, maar die niet direct leiden tot een effect op (intentie) van gebruik van het legale aanbod.

In hoeverre bent u het eens of oneens met de volgende stelling? (%)

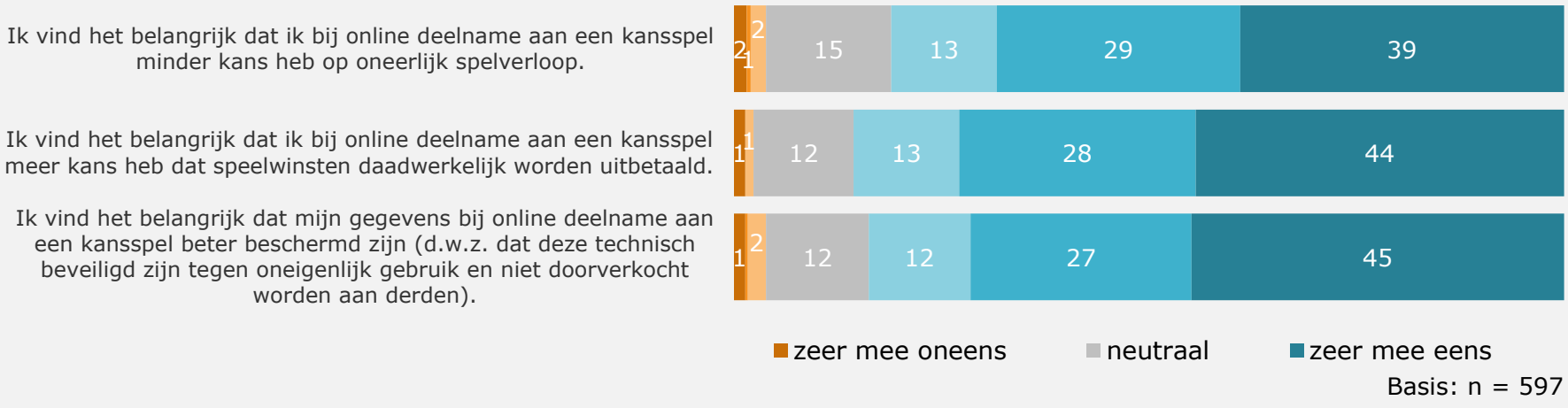

Basis: n = 597

Het opsturen van kopie ID lijkt geen impact te hebben op de keuze voor legaal dan wel illegaal aanbod

BIJZAAK

42% van de deelnemers aan online 'zuivere' kansspelen is het **NIET** eens met de stelling 'Ik vind het geen probleem om een kopie van mijn id-bewijs op te sturen naar de aanbieder van online kansspelen als dit betekent dat ik daardoor deel kan nemen aan een online kansspel dat legaal is'. In andere woorden, zij zien het opsturen van een kopie van hun id-bewijs als een probleem. Ondanks dit hoge aantal blijkt het verplicht opsturen van een kopie id-bewijs relatief **minder impact** te hebben op de keuze voor legaal dan wel illegaal aanbod van online 'zuivere' kansspelen dan de andere aspecten in de matrix. Voor deelnemers aan 'zuivere' online kansspelen geldt het opsturen van een kopie ID-bewijs relatief gezien als een bijzaak wanneer zij een keuze maken voor legaal dan wel illegaal aanbod.

In hoeverre bent u het eens of oneens met de volgende stelling? (%)

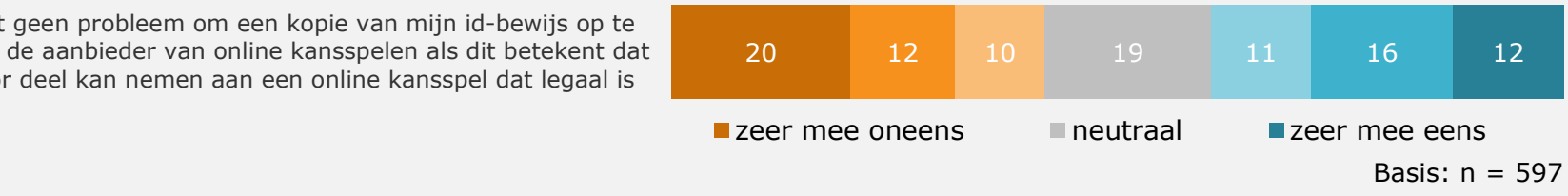

Basis: n = 597

11 stellingen uit de matrix zijn:

1. Ik vind het geen probleem om een kopie van mijn id-bewijs op te sturen naar de aanbieder van online kansspelen als dit betekent dat ik daardoor deel kan nemen aan een online kansspel dat legaal is.
2. Ik vind het belangrijk dat mijn gegevens bij online deelname aan een kansspel beter beschermd zijn (d.w.z. dat deze technisch beveiligd zijn tegen oneigenlijk gebruik en niet doorverkocht worden aan derden).
3. Ik vind het belangrijk dat ik bij online deelname aan een kansspel meer kans heb dat speelwinsten daadwerkelijk worden uitbetaald.
4. Ik vind het een probleem wanneer mijn online deelname aan een kansspel strafbaar blijkt te zijn.
5. Ik vind het geen probleem om met een tijdelijke spelersrekening te spelen tot mijn identiteit is geverifieerd als dit betekent dat ik daardoor deel kan nemen aan een legaal online kansspel.
6. Ik vind het belangrijk dat ik bij online deelname aan een kansspel beter beschermd wordt tegen kansspelverslaving.
7. Ik vind het belangrijk dat ik bij online deelname aan een kansspel minder kans heb op oneerlijk spelverloop.
8. Ik vind het geen probleem om alleen van op naam gestelde betaalinstrumenten gebruik te maken als dit betekent dat ik daardoor deel kan nemen aan een legaal online kansspel.
9. Ik vind het geen probleem als het uitkeringspercentage/ de winkans lager is als dit betekent dat ik daardoor deel kan nemen aan een legaal online kansspel.
10. Ik vind het geen probleem als ik alleen deel kan nemen aan sportweddenschappen en niet aan weddenschappen op andere gebeurtenissen, als dit betekent dat ik daardoor deel kan nemen aan een legaal online kansspel.
11. Ik vind het geen probleem als ik een speelprofiel moet invullen waarin ik mijn eigen grenzen van mijn speelgedrag aangeef (zoals: maximale speeltijd of maximaal speelbudget), als dit betekent dat ik daardoor deel kan nemen aan een legaal online kansspel.

11 stellingen uit de matrix inclusief correlatie met intentie gebruik legaal/illegaal aanbod.

		Correlaties
8.	Ik vind het geen probleem om alleen van op naam gestelde betaalinstrumenten gebruik te maken als dit betekent dat ik daardoor deel kan nemen aan een legaal online kansspel.	0,40
9.	Ik vind het geen probleem als het uitkeringspercentage/ de winkans lager is als dit betekent dat ik daardoor deel kan nemen aan een legaal online kansspel.	0,38
6.	Ik vind het belangrijk dat ik bij online deelname aan een kansspel beter beschermd wordt tegen kansspelverslaving.	0,38
4.	Ik vind het een probleem wanneer mijn online deelname aan een kansspel strafbaar blijkt te zijn.	0,38
10.	Ik vind het geen probleem als ik alleen deel kan nemen aan sportweddenschappen en niet aan weddenschappen op andere gebeurtenissen, als dit betekent dat ik daardoor deel kan nemen aan een legaal online kansspel.	0,37
5.	Ik vind het geen probleem om met een tijdelijke spelersrekening te spelen tot mijn identiteit is geverifieerd als dit betekent dat ik daardoor deel kan nemen aan een legaal online kansspel.	0,37
11.	Ik vind het geen probleem als ik een speelprofiel moet invullen waarin ik mijn eigen grenzen van mijn speelgedrag aangeef (zoals: maximale speeltijd of maximaal speelbudget), als dit betekent dat ik daardoor deel kan nemen aan een legaal online kansspel.	0,36
2.	Ik vind het belangrijk dat mijn gegevens bij online deelname aan een kansspel beter beschermd zijn (d.w.z. dat deze technisch beveiligd zijn tegen oneigenlijk gebruik en niet doorverkocht worden aan derden).	0,32
3.	Ik vind het belangrijk dat ik bij online deelname aan een kansspel meer kans heb dat speelwinsten daadwerkelijk worden uitbetaald.	0,29
7.	Ik vind het belangrijk dat ik bij online deelname aan een kansspel minder kans heb op oneerlijk spelverloop.	0,28
1.	Ik vind het geen probleem om een kopie van mijn id-bewijs op te sturen naar de aanbieder van online kansspelen als dit betekent dat ik daardoor deel kan nemen aan een online kansspel dat legaal is	0,25

Alle correlaties zijn significant op significantieniveau 95%.

7

Jongeren en ‘zuivere’ online kansspelen

‘Zuivere’ kansspelen met name populair onder Nederlanders van 20 t/m 44 jaar

Onder alle huishoudens binnen TNS Nipobase, het consumentenpanel van TNS NIPO, is een screening uitgezet bij de zogeheten ‘poortwachter’ (één persoon die de vragen namens alle leden van het huishouden beantwoordt) met de vraag of zij deelnemen aan online weddenschappen (zoals op sportwedstrijden), casinospelen of poker. Deze groep is herwogen op geslacht, leeftijd, gezinsgrootte, sociale klasse en regio om een goede afspiegeling te verkrijgen van de Nederlandse bevolking. Het ging om mensen van 14 jaar en ouder.

In totaal 5.598 mensen – 7% - gaven aan dat zij zelf (of iemand in hun huishouden) de afgelopen twaalf maanden een internetsite hadden bezocht waar men online kansspelen kan spelen. In totaal 1.388 personen – 2% van alle ondervraagden – konden worden geïdentificeerd als bezoekers van sites waar men aan ‘zuivere’ online kansspelen, zoals bijvoorbeeld weddenschappen op sportwedstrijden, casinospelen of poker, kan deelnemen.

Op basis van de volgende vragen: *Welke persoon in uw huishouden (ongeacht de leeftijd) is de afgelopen twaalf maanden wel eens op een internetsite geweest om online kansspelen te spelen?*

Vervolgvraag*: Om welk type kansspelen gaat het?*

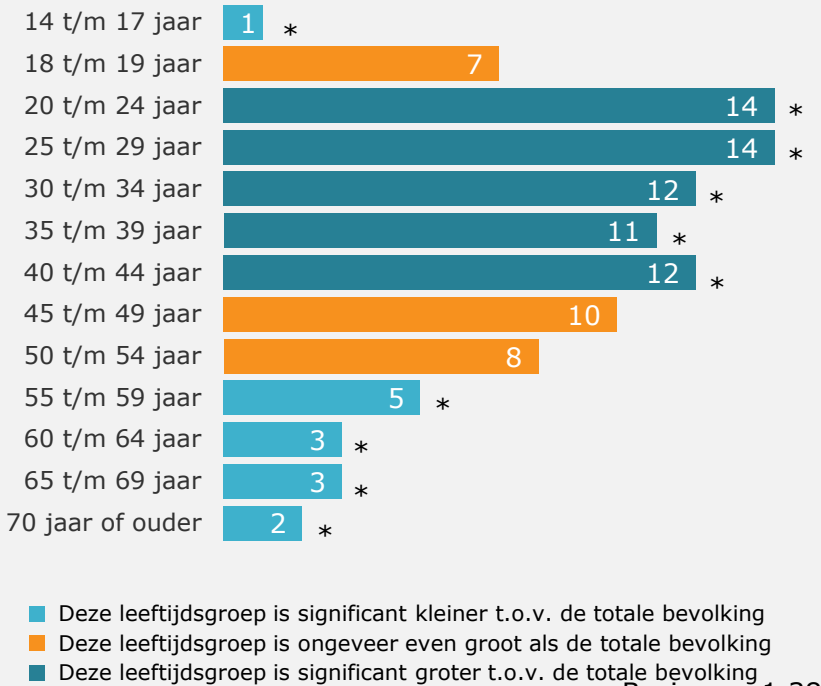

Basis: n =1.388

Aandeel 14-17 jarigen dat deelneemt aan ‘zuivere’ kansspelen relatief klein

Uit de vorige pagina bleek al dat het aandeel jongeren t/m 17 jaar dat ‘zuivere’ online kansspelen bezocht, relatief klein was: namelijk 0,6% (afgerond 1%) van alle respondenten.

Dat aandeel is kleiner dan op basis van het gemiddelde aandeel jongeren t/m 17 jaar in de screening verwacht zou kunnen worden – in totaal 2.279 van de 81.409 respondenten - 2,7% - viel in deze leeftijdscategorie.

Omgerekend 0,4% van de 14-17 jarigen in de steekproef bezocht de afgelopen 12 maanden ‘zuivere’ online kansspelen. Mogelijk ligt dit percentage in werkelijkheid wat hoger, aangezien het volwassenen zijn geweest die namens de overige familieleden dit hebben aangegeven (en uiteraard niet van alle zaken op de hoogte zijn).

Maar het is evident dat het een kleine groep betreft – omgerekend naar de circa 800.000 14-, 15-, 16- en 17-jarigen die Nederland momenteel herbergt zou het dan om zo’n 3.000 van deze jongeren gaan.

8
Onderzoeksverantwoording

Onderzoeksverantwoording (1)

Het onderzoek is volgens het volgens het onderstaande stappenplan uitgevoerd:

1) In eerste instantie werd via Clicks, een tool die circa 12.000 respondenten uit TNS NIPObase op hun pc hebben geïnstalleerd, nagegaan welke 'zuivere' online kansspelsites (en spelletjessites) het vaakst worden bezocht.

Het ministerie van Veiligheid en Justitie leverde een lijst van 25 'zuivere' online kansspelsites aan en een lijst van 18 spelletjessites. Daarbij keken we naar het aantal *bezoeken*, niet naar de zogeheten 'unique visitors' (bezoekers). De in de analyse betrokken 'zuivere' online kansspelsites zijn vervolgens in het kwantitatieve vervolgonderzoek in een vraag over de bezoekfrequentie voorgelegd.

2) Maar eerst volgde een 'screening' van TNS NIPObase, het consumentenpanel van TNS NIPO.

Aan alle beschikbare huishoudens binnen TNS Nipobase, het consumentenpanel van TNS NIPO, is een screening uitgezet bij de zogeheten 'poortwachter' (één persoon die de vragen namens alle leden van het huishouden beantwoordt) met de vraag of zij zelf (of andere mensen in het huishouden) deelnemen aan online weddenschappen (zoals sportwedstrijden), casinospelen of poker. Eén persoon werd gevraagd om de volgende vraag te beantwoorden: *Heeft u, of iemand in uw huishouden, de afgelopen 12 maanden wel eens een internetsite bezocht om online kansspelen te spelen?*

De vraag is gesteld aangaande alle personen van 14 jaar en ouder (jonger was niet mogelijk, in verband met privacy doeleinden). Dit met als doel om ook het aandeel minderjarige bezoekers in kaart te brengen.

De screening vond plaats gedurende de hele maand juni 2014. In totaal beantwoordden 81.409 respondenten deze vraag. In totaal 5.598 mensen – 7% - gaven aan dat zij zelf (of iemand in hun huishouden) de afgelopen twaalf maanden een internetsite hadden bezocht waar men online kansspelen kan spelen.

Dat was echter niet alles - er werd nog een vervolgvraag gesteld: *Welk type kansspelen heeft <persoon in kwestie> online gespeeld?*

In totaal 1.388 personen – 2% van alle ondervraagden – konden worden geïdentificeerd als bezoekers van sites waar men aan weddenschappen (b.v. sportwedstrijden, casinospelen of poker) kan doen – 'zuivere' online kansspelen.

Onderzoeksverantwoording (2)

3) *Tot slot is* -op basis van deze screening - een steekproef getrokken onder meerderjarige bezoekers van deze 'zuivere' kansspelsites (n=1.388).

Deze personen is een kwantitatieve vragenlijst voorgelegd, waarin in meer detail vragen zijn gesteld over de sites die men bezoekt, of (en waarom) men de voorkeur geeft aan legale of illegale sites, etc.

De omvang van de bruto steekproef betrof 1.040 personen, waarbij het streven was om zo veel mogelijk mensen uit verschillende huishoudens te ondervragen. De effectieve respons – mensen die bevestigden dat ze de afgelopen twaalf maanden een 'zuivere' online kansspelsite hadden bezocht – bedroeg 610 respondenten (59%).

Het veldwerk liep vanaf 15 t/m 21 juli 2014. Op 18 juli is een reminder verstuurd aan de mensen die de vragenlijst nog niet hadden ingevuld.

De gemiddelde invulduur van de vragenlijst bedroeg 8 minuten.

Ranglijst meest bezochte spelletjes- en spaarpuntensites

Aan de hand van een Clicks analyse is vastgesteld welke spelletjessites populair zijn. Hierbij zijn het aantal bezoeken (van minimaal 60 seconden) geanalyseerd gedurende een jaar (11 juni 2013 t/m 10 juni 2014). De gegevens van enkele websites waren voor 2014 niet toegankelijk vanwege cookietracking. Voor de betreffende websites zijn de bezoeken van 1 januari 2012 tot 1 januari 2013 meegenomen in de analyse. De volgende top 18 is hieruit voort gekomen:

Analyse 11 juni 2013 t/m 10 juni 2014		Analyse 1 januari 2012 tot 1 januari 2013	
	URL website / aanbieder	Bezoeken boven 60 sec	Unieke bezoekers
1	moneymiljonair.nl	84521	3038
2	spelpunt.nl	46138	513
3	spelletjes.nl/	43379	1,968
4	nl.bigpoint.com/	34133	336
5	jiggy.nl/	11291	1326
6	king.com	5762	1634
7	clickwin.nl/	5496	321
8	tribalwars.nl/	4216	140
9	gametwist.nl	3343	139
10	habbo.nl	2100	401
11	runescape.com	875	174
12	profcoach.nl/Info/Rewards	494	60
13	123bied.nl	248	208
14	krantcafe.nl	122	13
15	miljonairsmodel.nl/	36	176
16	euromillions.be	23	29
17	wintingo.com	18	208
18	pokerlistings.nl	18	25